

UDÁLOST MĚSÍCE

OSTAŠOVSKÝ MASOPUST

Masopustní oslavy si pomalu ale jistě i v našem kraji získávají stále větší oblibu, a tak se i letošní zimu můžeme těšit na spoustu lidových veselíc, které probíhají po území celého Libereckého kraje. Mezi nejvýznamnější z nich patří již tradičně Ostašovský masopust, který proběhne v sobotu 6. února od 13 hodin v libereckém Ostašově. Ve stejný den probíhají např. také masopusty v Hrádku nad Nisou nebo Mímoní, o týden později (13. 2.) v Brništi.

Masopust patří mezi tradiční lidové svátky, které se v našich zemích slaví už od 13. století. Jeho původ ale sahá až do dob Starého Říma, kdy si ho lidé připomínali jako slavnosti lásky, smíru a plodnosti. Masopust je čas bohatého hodování a veselí v čase mezi svátkem Tří Králů a Popelčnickou středou, kterou pro věřící začíná čtyřicetidenní půst před velikonočními svátky. Oslavy vrcholily Tučným čtvrtkem, během kterého se pořádaly zabijačky a následné vydatné hostiny. Samotným vrcholem masopustních oslav byly poslední tři dny před Popelčnickou středou, kdy probíhaly tolik populární průvody masek, scénické výstupy a taneční zábavy. V této souvislosti je určitě zajímavé, že slovo karneval je odvozeno z italského slova *carnevale*, které v doslovném překladu znamená *maso pryč*. Slavné karnevaly v Benátkách, Rio de Janeiro nebo New Orleans nejsou

tedy ničím jiným než pompéznější obdobou našeho masopustu. Pro většinu z nás jsou ale masopustní oslavy především spojeny s obřadním průvodem masek, s charakteristickými maškarami medvěda, slaměného, laufera, kominíka nebo ženicha a nevěsty. Chybět nemohou ani masky anděla, smrti, kobyly nebo rasa. Pro někdejší německy mluvící oblast našeho regionu byla typická postava mazaného Reínera (čističe), který důkladně vyprazdňoval spížírny všech lidí ve vsi, aby mohl večer připravit bohatou hostinu v místní hospodě. Je trochu škoda, že nám z toho všeho zbyl jen jeden jediný den v roce, ale i tak určitě stojí za to si svátky veselí a hojnosti připomenout. ←

Více informací na www.ostasov.eu

Text: Petr Vondřích

Foto: Jaroslava Havelková

NA KRAJI

PREZIDENT REPUBLIKY SLAVNOSTNĚ OTEVŘEL HOSPIC

Miloš Zeman popřál vůbec prvnímu lůžkovému hospici v kraji perspektivní budoucnost a poděkoval všem, kteří se na jeho vzniku podíleli. Prezident se také setkal s žáky Střední uměleckoprůmyslové školy sklářské v Kamenickém Šenově, Matějem Kapitanem a Martinem Jašontkem, kteří v rámci soutěže Světlo pro hospic navrhli skleněný objekt s názvem *Via Ultimata*.

KOTLÍKOVÉ DOTACE ZAHÁJENY

Občané, kteří vlastní v Libereckém kraji rodinný dům, mohou od 25. ledna žádat o dotaci na výměnu svého stávajícího kotle na tuhá paliva s ručním přikládáním. Liberecký kraj má za tímto účelem vyčleněno přes 135 mil. Kč, přičemž se počítá s tím, že by během roku a půl mělo být vyměněno minimálně 940 kotlů. Program kotlíkových dotací schválili zastupitelé Libereckého kraje na svém prosincovém zasedání. Papírovou žádost o dotaci je možné podat osobně na podatelnu Krajského úřadu Libereckého kraje nebo ji lze poslat poštou. Podrobné informace k čerpání kotlíkových dotací naleznou zájemci na internetových stránkách www.kraj-lbc.cz.

KRAJ NESOUHLASÍ S POSTOUPENÍM SVÉHO ÚZEMÍ POLSKU

Liberecký kraj nesouhlasí s návrhem postoupení pozemků, které Ministerstvo vnitra ČR předložilo jako možné kompenzační plochy pro řešení územního dluhu České republiky vůči Polsku z roku 1958. „*Územní dluh vznikl změnou a narovnáním státní hranice s Polskou republikou v oblasti Ostravska. Není tedy logické, že pozemky, které se mají vrátet, jsou navrženy na území Libereckého kraje,*“ vysvětluje hejtmán Martin Půta. „*Na vybraných pozemcích se navíc nacházejí cenné vodní zdroje nebo nerostné suroviny. Negativní dopad by také měly chystané záměry polské strany jako např. výstavba větrných elektráren nebo rozšíření dobývacího prostoru hnědohelného dolu Bogatynia,*“ dodal hejtmán.

INFORMAČNÍ BROŽURA O ALEJÍCH NA FRÝDLANTSKU

Obyvatelům Frýdlantského výběžku byla do poštovních schránek zaslána brožura, v které Liberecký kraj přehledným způsobem vysvětluje, které aleje zůstanou na Frýdlantsku zachovány, u kterých bude nutné kácení a kolik stromů bude nově vysazených. „*Naším cílem nikdy nebylo a není vyasfaltovat zdejší krajinu, ale zajistit bezpečnější provoz*

na stávajících silnicích a zlepšit dopravní dostupnost této části regionu,“ vysvětluje hejtmán Martin Půta. Brožura je k dispozici také na krajském úřadě nebo na internetových stránkách kraje.

KRAJ PODPOŘÍ REKONSTRUKCI JEŠTĚDU

Liberecký kraj poskytne dotaci ve výši 2 mil. Kč na pořízení předprojektové a projektové dokumentace k obnově národní kulturní památky Horský hotel a televizní vysílač Ještěd. Zároveň se stane členem Spolku Ještěd 73, které se dlouhodobě snaží dominantně Libereckého kraje vrátit lesk a přitom zachovat její původní tvář. Předprojektová dokumentace zahrne stratigrafický průzkum, doplnění inventarizace prvků, stavebně technický průzkum, zpracování architektonicko-stavebního řešení a technologický průzkum.

NOVÉ DOMY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Liberecký kraj slavnostně otevře v pátek 5. února v Novém Boru a ve Cvikově nově postavené domy pro osoby se zdravotním postižením. Hlavním cílem projektu, který je spolufinancován Libereckým krajem a Evropskou unií, je především větší kontakt se společností a získání větší samostatnosti klientů. Ti se do nového domova přestěhují z objektu v nedalekých Mařenicích, který ale ležel mimo obec a byl obtížně dostupný. V rámci projektu byl pořízen také automobil se speciálními úpravami.

NEJLEPŠÍ UČITEL LIBERECKÉHO KRAJE

Krajský resort školství opět připravuje u příležitosti Dne učitelů každoroční oceňování pedagogických pracovníků škol a školských zařízení. Nově je také vyhlášena kategorie pro osobnosti, které se zasloužily o rozvoj školství v Libereckém kraji. Nominace je možné podávat do 12. února, slavnostní vyhlášení a předání ocenění se uskuteční 30. března.

KRAJ ROZDĚLÍ DOTACE VE VÝŠI TĚMĚŘ 70 MIL. KČ

Dotací programy jsou zacíleny například na podporu požární ochrany, školství a mládež, podporu tělovýchovy a sportu, dopravy či zdravotnictví a obnovu venkova. Dotace poskytované z Dotačního fondu LK představují formu finanční podpory kraje projektům věcně, finančně a časově vymezených podmínkami ve vyhlášených programech. ←

Více informací na www.kraj-lbc.cz/aktuality

KRAJŠTÍ ZASTUPITELÉ

K VĚCI

Co máte na zimě v našem kraji nejradši?

LENKA KADLECOVÁ (ČSSD)

Když k nám na sever dorazí opravdová zima, pak určitě zasněžené lyžařské svahy a běžecké stopy, kterých Liberecký kraj nabízí bezpočet. Ale bohužel, poslední roky ani u nás není sněhová nadílka příliš bohatá a z podzimu téměř přecházíme do jara.

KATEŘINA KLIKAROVÁ (KSČM)

Zima, hory a sníh patří neodmyslitelně k sobě. Vzhledem ke svému hornatému rázu toto všechno Liberecký kraj nabízí a je tak ideálním místem pro zimní dovolenou. Zasněžené vrcholky našich hor snad nenechají v klidu žádnou romantickou duši.

Liberecký kraj aktivně usiluje o zapsání národní kulturní památky Horský hotel a televizní vysílač Ještěd do seznamu památek UNESCO. Foto: Milan Drahoňovský

VLADIMÍR RICHTER (ODS)

Pokud je opravdová zima se sněhem, mám rád atmosféru po Štědrém dnu. Vše se trochu zklidní, město je překryto bílou peřinou. Večer atmosféru umocňuje osvětlení a na jilemnické náměstí shlíží sněhový Krakonoš.

IVANA HUJEROVÁ (PRO LK)

Když je bílá a ne mrazivá. Když se do bílého kabátku obléknou všechna místa, která mám ráda. Když se tekoucí voda ozdobí ledem. A baví mě setkání se známými, kteří jsou v čepici, kulichu někým jiným.

MAREK PIETER (SLK)

Nádherné a neopakovatelné jsou pohledy na zasněžené vrcholky, nebo i silvestrovské ohňostroje z královny rozhleden Štěpánky, která je naším častým cílem pro pěší procházku ze zpáteční projíždkou na saních či bobech.

ZUZANA KOCUMOVÁ (ZPLK)

Sníh! ←

Další názory zastupitelů si můžete přečíst na www.kraj-lbc.cz/zastupitelstvo

1

OSOBNOST KRAJE

VÁCLAV HELŠUS

Obsluhoval jsem anglického krále, Krakonoš a lyžníci, Kovář Stelzig, Kalamita, Revizor, Holka na zabití. Václav Helšus (68), nejvýraznější postava libereckého Divadla F. X. Šaldy, má na svém kontě desítky nezapomenutelných divadelních a filmových rolí. V roce 2011 obdržel Poctu hejtmana za celoživotní přínos v oblasti divadla a filmu.

V lednu a únoru se na mnoha místech v našem kraji bude slavit masopust. Myslím, že rozhodně nebudu sám, kdo si v této souvislosti vzpomene na dnes už legendární snímek Krakonoš a lyžníci, ve kterém jste ztvárnil postavu koláře, výrobce lyží a příležitostného režiséra ochotnického spolku Mistra Vichra. Jak na film vzpomínáte?

Už při natáčení tohoto filmu jsem věděl, že půjde o něco mimořádného. Paní režisérce Plívové-Šimkové se podařilo geniálně spojit příběhy sklářství, pašování, začátků lyžování, dětských lásek, a to vše zasadit do nádherné zimní pohody hor. Na paní režisérce jsem také obdivoval to, jak dokázala doslova rozblbnout představitele dětských rolí tak, že svým nadšením strhly i dospělé herce. Dodnes si moc vážím toho, že jsem ve filmu mohl hrát a jsem moc rád, že se na něj dívá stále hodně lidí a že je baví. Ale nedívám se! (smích)

Pokaždé, když ten film vidím, doslova na mě z něho sálá obrovská lidská pospolitost a to si myslím, že jsem proti takovým věcem celkem imunní.

Naše společnost dlouhou dobu sázela na individuální svobodu jednotlivce, což bylo vzhledem k tomu, čím jsme si prošli za minulého

režimu, celkem pochopitelné. Najednou ale začínáme zjišťovat, že nám něco chybí. A tak se vracíme, tentokrát dobrovolně, k tomu, co nás spojuje. Vezměte si třeba, kolik v našem kraji existuje aktivních amatérských divadelních spolků. Hrají krásné věci, často i hodně progresivní.

Dalším ze slavných „zimních“ filmů, ve kterém jste hrál a který se shodou okolností také natáčel v horách našeho kraje, je absurdní komedie Kalamita režisérky Věry Chytilové. To musela být asi úplně jiná zkušenost...

Ten film se natáčel neuvěřitelně čtyři roky. Jednak proto, že nebyl sníh, ale především kvůli téměř permanentnímu tlaku tehdejšího establishmentu na nedokončení filmu. Připadalo jim to příliš nesocialistické a Chytilová musela ten scénář neustále přepisovat. Výsledek byl ale i tak skvělejší. Ale co to stálo úsilí!

Vzhledem k tomu, že jde o film paní Chytilové, asi vás moc nepřekvapím, když se od vás budu chtít dozvědět nějakou veselou příhodu z natáčení.

Když jsme točili náraz vlakem do obří sněhové závěje, při které stojíme s Bolkem Polívkou úplně vepředu, v kabině strojvedoucího, přišlo jí, že kameraman Ivan Šlapeta, který natočil spoustu krásných filmů, k tomu přistupuje příliš umělecky. „Kurrva, já to chci natočit amatérsky (Helšus napodobuje hlas Chytilové) Ať to pořádně drrrcne!“ Takže jsme s vlakem couvli, znovu najeli do závěje, ale pořad se jí to nelíbilo. Tak si vzala kameru ona, načež se jí podlomily nohy – tenkrát ty kamery byly opravdu těžké, a tak jí dala

- 1 | Václav Helšus patřil k předním a nejvýraznějším členům legendárního Studia Ypsilon, které bylo založeno v roce 1963 v Liberci. Foto: Petr Vondřich
- 2 | Mezi nejpopulárnější inscenace Divadla F. X. Šaldy patří bezesporu Revizor. Václav Helšus si přitom roli hejtmana zahrál již podruhé, v oblíbené komedii si v Liberci zahrál už v roce 1986. Foto: archiv Divadla F. X. Šaldy
- 3 | Herecká dráha Václava Helšusa je také úzce spjata se scénou libereckého Malého divadla. Aktuálně ho můžeme třeba vidět v parodické komedii Souborné dílo Williama Shakespeara ve 120 minutách. Foto: archiv Divadla F. X. Šaldy

2

3

zpátky Šlapetovi na rameno. A postavila se vedle něj. Když jsme znovu přijížděli k závěji, popadla ho za rameno, zatřásla s ním a zařvala: „Dobrrry, beru!“ A je fakt, že to pak vypadalo dobře.

Málokdo o vás ví, že jste v mládí měl před sebou slibnou kariéru sjezdového lyžaře. Ano. Závodil jsem za Lokomotivu Louny. Můj domácí svah byl Bouřňák v Krušných horách. Tam se také začal utvářet můj vztah k Liberci. Pokaždé, když se pořádaly krajské přebory, přijeli k nám i Liberečáci. Všichni měli stejné bundy, perfektní lyže, dokonce i helmy – ty tenkrát u nás ještě nikdo neznal a pokaždé nám to nandali. Jak já k nim vzhlížel! Byli pro mě takovou motivací, že jsem za tři roky vyhrál přebor. Chvilí na to mě čekal velký závod na Ještědu, a tak táta obětoval celou svou výplatu a koupil mi úplně nový lyže hickory. Hned po příjezdu se mi ale povedlo jim naštvnout špičku, takže jsem nakonec dojel 35. V téhle sklíčené náladě jsem se večer šel podívat do libereckého divadla a bylo to super. Tenkrát mě ale samozřejmě ani omylem nenapadlo, že budu mít čest tady jednou zůstat, a dýchat tak stejný vzduch jako ti slavní liberečtí lyžaři. ←

Text: Petr Vondřich

1

KRAJEM

JILEMNICE

Žádné jiné místo v České republice není tak bytostně spjaté s lyžováním jako právě Jilemnice. Právě zde, v bráně do Krkonoš, byl totiž v roce 1894 založen vůbec první český lyžařský oddíl [čks ski Jilemnice](#), který ve městě úspěšně působí až dodnes. Na nedaleké dolnoštěpanické pile zase vyrobil sekerník Vondrák první české lyže a jen o kus dál na Benecku se narodil legendární lyžař [Bohumil Hanč](#), několikanásobný mistr zemí Koruny české v běhu na lyžích, který společně s dalším slavným zdejším rodákem, [Václavem Vrbatou](#), tragicky zahynul v roce 1913 na hřebenech Krkonoš během mezinárodního závodu v běhu na lyžích. Nic z toho by se asi nikdy nestalo, nebýt hraběte [Jana Nepomuka Harracha](#), který se zcela zásadním způsobem zasadil o rozvoj jilemnického panství a to nejen v oblasti zimních sportů. Mimo jiné nechal také opravit a do dnešní podoby rozšířit zdejší zámek, v kterém dnes sídlí [Krkonošské muzeum](#). Chybět zde samozřejmě nemůže expozice věnovaná historii lyžování, ale podívat se můžete třeba také na slavný mechanický ozvučený betlém nebo se dozvědět něco bližšího o životě hraběte Harracha. Když budete mít hodně štěstí a bude sníh, nemůžete na hlavním Masarykově náměstí přehlédnout obrovskou sněhovou sochu Krakonoše, o jejíž současnou podobu se více než patnáct let stará sochař [Josef Dufek](#). Ještě mnohem víc štěstí ale budete potřebovat, pokud dostanete chuť

na vyhlášené housky a preclíky z pekařství U Nývlů. Když si jako já nepospíšíte, narazíte už před obědem na zavřené dveře a ceduli vyprodáno. Chuť si ale můžete spravit hned po návratu na hlavní náměstí, třeba při vynikající kávě v restauraci [Na Staré poště](#) nebo na vyhlášeném pivu ve vinárně (!) [Pod Věží](#) a nově také ve sklípku [Za Lyžárnou](#). Pochutnat si také můžete na sladkých dobrotách z chráněné dílny [Dva prameny](#), v řeznictví U Martinů nebo něčem zdravějším v zelinářství Za rohem. Neméně kvalitní potravu, ale tentokrát pro vašeho ducha, mají pro vás přichystanou v knihkupectví [U Malých](#). Na jilemnickém hlavním náměstí se s výjimkou zimních měsíců také pravidelně konají [farmářské trhy](#), kde najdete výběr toho nejlepšího od regionálních výrobců potravin a řemeslných výrobků. Spousta pěkných, vlastnoručně vyrobených věcí na vás čeká i v Tržnici řemesel v nádherně opravené budově [bývalého pivovaru](#). Hned vedle, v prostorách někdejšího pivovarnického skladu, vybudovala parta kluků v čele s Tomášem Martincem krytý [skatepark](#). O zábavu mají mladí lidé v Jilemnici postaráno i díky vyhlášenému klubu [Továrna](#), který svým významem daleko přesahuje hranice regionu. Neméně velké pozornosti se v letošním roce bude těšit i legendární [Masarykova horská silnice](#), když oslaví 80 let od svého vzniku. ←

Text: Petr Vondřich

- 1 | Velká sněhová socha Krakonoše patří k jilemnickému hlavnímu náměstí neodmyslitelně již od roku 1909. Foto: archiv města Jilemnice
- 2 | Ať to frčí! je dávné heslo jilemnických lyžařů, kteří v současné době se stejnou vervou pracují na projektu Všesportovního a volnočasového areálu Hraběnka. Předsedou nejstaršího oddílu v České republice je Stanislav Henych, bývalý úspěšný reprezentant v běhu na lyžích. Foto: Petr Vondřich
- 3 | Klid a mír v obci plné života – Mříčná se stala Vesnicí roku Libereckého kraje pro rok 2015. Foto: archiv obce Mříčná
- 4 | Organizátorky farmářských trhů, Petra Fišerová a Juliana Kostečková, mají hlavní zásluhu na tom, že už i v Jilemnici jsou pravidelně dostupné kvalitní regionální výrobky a potraviny. Foto: Petr Vondřich
- 5 | Jilemnický skatepark vybudovala parta nadšenců v areálu bývalého pivovaru, kde ještě nedávno byly sklady zeleniny. Foto: Petr Vondřich

2

3

4

5

KRAJ. Příloha Libereckého kraje. Vychází 11× ročně.

Vydává Liberecký kraj, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2. IČ 70891508. Ev. č.: MK ČR E 21924. Redakční radu tvoří nominovaní zástupci zastupitelských klubů Zastupitelstva LK a Krajského úřadu LK, předsedou je Petr Vondřich. Redakce: media@kraj-lbc.cz, tel: +420 485 226 111.

Číslo 02/2016 vyšlo 1. února 2016, uzávěrka byla 15. ledna 2016.

www.kraj-lbc.cz

Liberecký kraj